

Riktlinjer för sociala investeringsmedel

Syftet med dessa riktlinjer är att skapa en enhetlighet i hanteringen av sociala investeringsmedel.

Bakgrund

Västra Götalandsregionen (VGR) har valt att investera i tidiga insatser för barn och ungas framtida hälsa och utveckling. Västra Götalandsregionens sociala investeringsmedel (SIM) ligger i regionutvecklingsnämnds (RUN) budget för 2016 och det är RUN beslutar om insatserna. Uppdraget är regiongemensamt.

Västra Götalandsregionens sociala investeringar ska genomföras i VGR:s utförarverksamheter inom hälso- och sjukvården tillsammans med kommunerna. Sociala investeringar som genomförs i Västra Götalandsregionen ska ses som ett *verktyg* för att nå de mål om social hållbarhet som olika styrdokument lyfter upp som bland annat VG2020 och Samling för social hållbarhet. En viktig del med sociala investeringar är att förvalta gemensamma resurser på ett sätt som leder till att politiska målsättningar uppfylls på effektivaste sätt.

Ur budget 2016 med budgetunderlag 2016- 2018

”Det förebyggande arbetet med tidiga insatser ska prioriteras och skillnaderna i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper i Västra Götaland ska minska. Satsningen på sociala investeringar syftar till att genom tidiga insatser främja barn och ungas framtida utveckling och hälsa. Investeringarna är inriktade på att öka andelen barn och ungdomar som slutför grundskolan med godkända betyg. Stöd ges till verksamheter där Västra Götalandsregionen och kommunerna samverkar för barnens bästa. I verksamheterna kommer nya metoder och arbetsmodeller att utvecklas och utvärderas.”

Sociala investeringsmedel (SIM)

Västra Götalandsregionen har avsatta medel för sociala investeringar, som förvaltas av regionutvecklingsnämnden. Arbetet med sociala investeringsmedel är gemensamt och spänner över flera nämnder och kommittéer.

Syfte

Syftet med VGRs sociala investeringar är att hitta effektivare hälsofrämjande och förebyggande insatser för att främja barns och ungas framtida utveckling och hälsa med fokus på att gå ut grundskolan med godkända betyg.

Centrala begrepp

Ett *socialt investeringsperspektiv* innebär en förskjutning från att betrakta sociala insatser som kostnader till att betrakta dem som investeringar i människor som kan ge positiva effekter på framtida utgifter. Nyttan är ökad livskvalité för individen och besparingar för kommun/region och samhället i stort.

Sociala investeringar innebär att:

- göra insatser tidigt i ålder eller tidigt i en process
- möjliggöra en struktur för att testa nya arbetssätt samverkande parter emellan: *väljer* metoder, *prövar* metoder och *drar lärdom* av de prövade metoderna. Specifikt för sociala

investeringar är ett fokus på uppföljning och utvärdering av sociala och ekonomiska effekter av insatsen.

Inriktning 2016 – VGR modell

Västra Götalandsregionens modell för sociala investeringar har två spår där spår 1 baseras på utlysning av projektmedel. Spår 2 är strategiskt och utgår från ett prioriterat geografiskt område. Prioriteringen baseras på gymnasiebehörighet bland avgångselever i grundskolan. Spår 2 syftar till att skapa en infrastruktur för samverkan mellan region och kommun på längre sikt. De två spåren bildar tillsammans en helhet och är beroende av varandra då vissa huvudsakligen lämpar sig för projekt medan andra kräver en större grad av långsiktighet och samverkan mellan jämbördiga parter.

Figur 1. VGRs modell för sociala investeringar – skillnader mellan spår 1 och 2.

Grundkriterier

Samtliga sociala investeringar som beviljas medel ska uppfylla följande grundkriterier:

- Uppfylla Västra Götalandsregionens syfte med sociala investeringar
- Problemanalysen ska baseras på evidens eller beprövad erfarenhet och kunskap
- Tidsperioden för investeringen ska specificeras och kan pågå mellan ett och tre år.
- Vara utvärderingsbara, det vill säga vara möjliga att beräkna, värdera och mäta
- Tydligt och trovärdigt beskriva vilka effekter som kan förväntas, under vilken tidsperiod effekterna förväntas inträffa samt hur och med vilken frekvens dessa effekter ska mätas.
- Ett barnrättsperspektiv ska genomsyra investeringen, se särskild skrivning på hemsidan)

- Redovisa en kalkyl för kostnader och intäkter, samt hur de sociala effekterna omvandlas till ekonomiska effekter för regionen/kommunen
- Redovisa hur insatsen kan implementeras i den ordinarie verksamheten vid avslutad investering.

Målgrupp

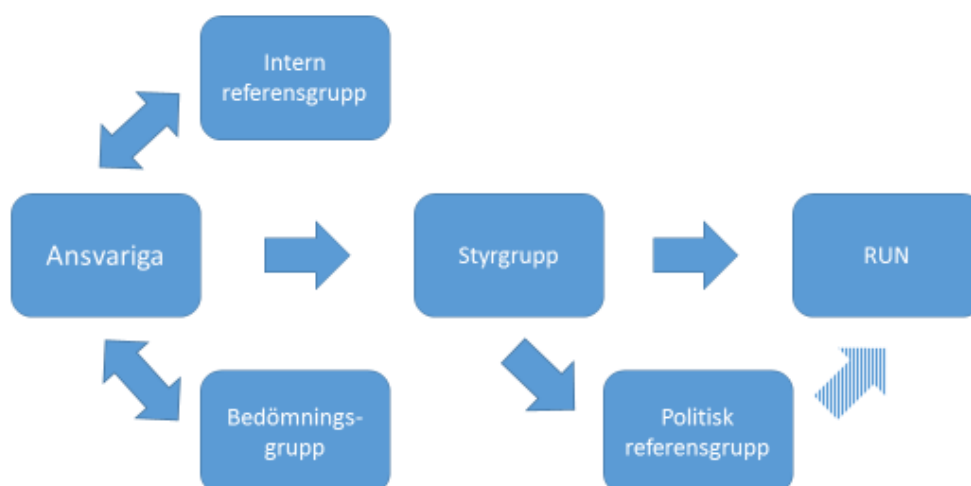
Målgruppen för sociala investeringar är barn och unga, med särskilt fokus på individer som riskerar att hamna i utanförskap. Även insatser som indirekt påverkar barn och unga räknas in om de på sikt ökar barns och ungas möjligheter att klara grundskolan. Det kan till exempel handla om insatser riktade till föräldrar.

Organisation

Organisation, roller och beslutsprocess

Regionutvecklingsnämnden (RUN) tar beslut om vilka ansökningar som slutligen ska tilldelas medel. En styrgrupp bestående av chefer på koncernstab regional utveckling, koncernavdelning data och analys samt koncernavdelning kvalitetsstyrning/Primärvård har till uppgift att aktivt följa och bevaka arbetet med sociala investeringar, samt ta del av ansökningar som inkommer.

Ansvaret för hanteringen av sociala investeringsmedel har tjänstemän på koncernstab regional utveckling, avdelning folkhälsa. De ansvarar för inkomna idéer och ansökningar, fungerar som stödfunktion till investeringarna, vägleder och utbildar. En politisk referensgrupp med representanter från hälso- och sjukvårdsnämnderna, folkhälsokommittén, rättighetskommittén och regionutvecklingsnämnden har till uppgift att ge inspel till RUN, tar beslut om riktlinjer och svarar för förankringen till sin nämnd respektive kommitté. En intern referensgrupp med representanter från respektive avdelning fungerar som bollplank till arbetsgrupp/ansvariga för genomförandet.

Figur 2. Beslutsprocess

En särskild bedömningsgrupp med representanter från regionens egna verksamheter och sakkunniga bedömer de inkomna ansökningarna och ger förslag på prioritering av dessa utifrån urvalskriterier och en granskningsmall.

Ansökan

Vem kan ansöka?

Verksamheter inom Västra Götalandsregionen, till exempel familjecentraler, mödra- och barnhälsovård, ungdomsmottagningar, barn- och ungdomspsykiatri, barn- och ungdomsmedicin och privata vårdgivare med vårdavtal kan ansöka om medel tillsammans med kommunerna. En part utses som ägare och ansökan undertecknas av båda parter. Samverkan med andra aktörer såsom ideella sektorn, kommunalförbund med flera ses som positivt.

Ansökningsprocess

Idéträff

Inför utlysningstillfället bjuds de sökande in till en idéträff på fyra delregionala platser. Syftet med idéträffen är att ge kunskap och stöd inför ansökningsförfarandet om Västra Götalandsregionens sociala investeringar. Den verksamhet som har en idé till en social investering fyller i en idéblankett för att beskriva *vilket problem som satsningen ska lösa, vilken metod eller arbetssätt som ska användas samt vilka positiva effekter som satsningen kommer att resultera i. samtidigt som man anmäler sig till idéträffen. Det räcker med att en part gör en anmälan däremot ska båda parter delta vid idéträffen. Om flera aktörer/verksamheter är med i investeringen ska det framgå. Platsantalet är begränsat.*

Den sökande har också möjlighet att inkomma direkt med en ansökan.

Ansökningsblankett

En fullständig ansökan ska inkomma på en särskild ansökningsblankett finns på hemsidan. www.vgregion.se/socialinvestering

Urvalskriterier

När flera ansökningar kommer in behöver en prioritering göras utifrån hur väl de uppfyller nedanstående urvalskriterier. Kriterierna är inte viktade.

1. Relevans
2. Verkningsgrad
3. Genomförbarhet
4. Kostnadseffektivitet
5. Uthållighet
6. Resultat och uppföljning
7. Varaktighet
8. Implementeringsbarhet

Besluts- och genomförandeprocess

1. Det är ett krav att ansökan är fullständigt ifylld.
2. Bedömningsgruppen gör en individuell bedömning av varje ansökan utifrån en bedömningsmall.
3. Därefter följer ett gemensamt möte med bedömningsgruppen där varje ansökan går igenom.
4. Bedömningsgruppen lämnar ett förslag till styrgruppen om vilka ansökningar som ska beviljas medel.
5. Förslag till beslut behandlas på styrgruppen och i den politiska referensgruppen.
6. Därefter tas beslut i RUN.

Efter beslut i regionutvecklingsnämnden ska beviljade insatser inkomma med projektplan och en utvärderingsmall som bifogas beslutet, senast två månad efter beslut. Ansvariga för SIM stödjer beviljade insatser under insattiden. Varje investering ska utse en styrgrupp för investeringen samt en projektledare/kontaktperson som tillika är ansvarig mot Västra Götalandsregionen. Projektledaren ska inte vara en extern person.

Uppföljning och utvärdering

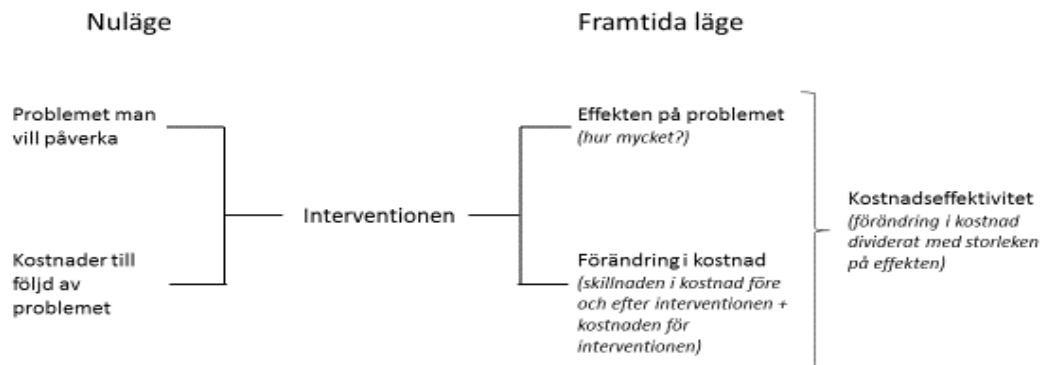
Alla satsningar kommer kontinuerligt följas upp. Uppföljningen ska utgå från ansökans syfte samt de resultat som presenteras i de inkomna rapporterna. För att underlätta uppföljningen är det även viktigt att beskriva mätmetoden för att kartlägga satsningens effekter. Projektledaren ansvarar för att utvärderingsarbetet genomförs och har stöd från regionens ansvariga tjänstemän. I vissa fall kan det även bli aktuellt att ta stöd från forskare i att designa och utvärdera insatsen.

När halva projekttiden har gått ska projektledaren lämna in en rapport som innehåller reflektioner kring en eventuell implementering i ordinarie verksamhet.

Redan i planeringsfasen är det nödvändigt att organisera insatsen så att eventuella effekter kan mätas och datainsamling kan ske. Datainsamlingen sker under genomförandefasen. Insatsen ska stämma av med sin styrgrupp för att effektivt kunna styra investeringen. Vid utvärderingen analyseras insamlade data, såväl effektmått som processmått. Den färdiga utvärderingen ligger till grund för eventuell uppskalning och implementering av insatsen.

Samhällsekonomiskberäknings modell

Arbetet med Västra Götalandsregionenssociala investeringar ska ge möjligheter att utveckla en modell för att bättre kunna beräkna effekterna av insatser i förhållande till vad det kostar att genomföra dem och vilka förändringar i framtida kostnader som insatserna kan medföra. En sådan samhällsekonomisk beräknings modell baseras på hälsoekonomiska metoder och kännetecknas av att man försöker bedöma kostnadseffektivitet i insatser som syftar till att förebygga ogynnsamma utfall.

Figur 3. Principskiss på en samhällsekonomisk kalkylmodell för att beräkna kostnadseffektiviteten av en viss intervention.

Det innebär att ett av villkoren för att bevilja medel är förknippat med ett ansvar för projektledningen att registrera effekter av investeringen samt förändringen i kostnader som investeringen medför. Exakt hur detta går till beror på investeringens karaktär och utformas för varje enskild investering. Ansvariga för SIM kommer att ge varje projektledning stöd i detta.

Ekonomi

Ekonomiska villkor

Investeringen ska medfinansieras från sökande parter. Medfinansieringen kan vara både likvida medel och egen insats. Medel för ordinarie verksamhet eller befintliga projekt finansieras inte.

Ekonomisk redovisning

Den ekonomiska redovisningen för investeringen görs av ansvarig huvudman på Västra Götalandsregionens rekvisitionsblankett. Till rekvisitionen bifogas projektspecifik huvudbok samt sammanställning av direktfinansiering samt en lägesrapport. Rekvisitionen lämnas in minst en gång per halvår. Utbetalning sker med ett belopp som motsvaras av Västra Götalandsregionens beslutade finansieringsandel.